

Preoblikovanje družbene dinamike v študentskih organizacijah pod vplivom informacijske tehnologije

Jure Andolšek¹, Tamara Stanković², Maja Sušnik³, Urška Judež⁴

e-pošta¹: jure.andolsek@ef.uni-lj.si

e-pošta²: tamara.stankovic@ef.uni-lj.si

e-pošta³: maja.susnik99@gmail.com

e-pošta⁴: urska.judez@ef.uni-lj.si

Povzetek

V članku smo raziskovali vpliv informacijske tehnologije na delovanje in družbeno dinamiko študentskih organizacij v Sloveniji. Digitalna preobrazba je organizacijam omogočila izboljšanje učinkovitosti, hitrejšo komunikacijo in večjo aktivnost članov. Raziskava vključuje intervjuje in analizo odgovorov s pomočjo analitičnega orodja tematske mreže, kar je omogočilo globlji vpogled v ključne spremembe, ki jih prinaša digitalizacija. Kljub prednostim so se organizacije soočale tudi z izzivi, kot so informacijska preobremenjenost, zmanjšanje osebnega stika in skrb za varovanje osebnih podatkov. Uporaba digitalnih orodij je spodbudila bolj horizontalne komunikacijske strukture, kar je omogočilo večjo vključenost članov v odločevalske procese. Kljub temu rezultati raziskave kažejo, da je ohranjanje človeške dimenzije odnosov ključno za dolgoročno povezanost članov. Ugotavljamo, da je digitalizacija prinesla številne priložnosti, a hkrati zahteva previdnost pri obvladovanju tveganj, kot sta zmanjšanje osebnih stikov in kibernetska varnost, da bi študentske organizacije uspešno delovale v digitalni dobi.

Ključne besede: digitalna preobrazba, informacijska tehnologija, študentske organizacije

1 Uvod

Digitalizacija je v sodobnem času bistveno preoblikovala načine komuniciranja, delovanja in sodelovanja v organizacijah, kar velja tudi za študentske organizacije (Dewett in Jones, 2001). Danes vse organizacije poslujejo v digitalnem gospodarstvu, kjer digitalna infrastruktura zagotavlja globalno platformo za povezovanje, iskanje informacij in medsebojno komunikacijo (Rainer et al., 2007). Uporaba informacijske tehnologije (v nadaljevanju IT) je postala strateško pomembna, saj omogoča organizacijam, da izboljšajo svojo konkurenčnost in delovanje. To pomeni hitrejšo obdelavo podatkov, učinkovitejše komunikacijske kanale ter avtomatizacijo procesov, kar prispeva k zmanjševanju stroškov in povečanju produktivnosti. Hkrati pa se organizacije soočajo tudi z nenehnimi spremembami na tehnološkem področju, kar zahte-

va neprestane investicije in prilagoditve (Erjavec et al., 2023). Čeprav to predstavlja izziv, tehnologija ponuja tudi številne priložnosti, ki organizacijam omogočajo večjo učinkovitost in inovativnost (Cascio & Montealegre, 2016).

Študentske organizacije v Sloveniji, med katerimi izstopa krovna Študentska organizacija Slovenije (ŠOS), igrajo ključno vlogo pri zastopanju interesov študentov, organizaciji različnih dogodkov ter podpora študentom pri njihovih akademskih in obštudijskih dejavnostih (Pirjevec, 2022; Božnar, 2013). Vendar pa se je z naraščajočo digitalizacijo način delovanja teh organizacij bistveno spremenil. Generacija Z, ki je digitalno pismena in tehnološko podkovana, pričakuje večjo uporabo digitalnih orodij v študentskih organizacijah (Serbanescu, 2022). Poleg operativnih sprememb IT vpliva tudi na širše organizacijske procese, kot so spreminjanje orga-

nizacijske kulture, načini sodelovanja med člani in oblikovanje norm znotraj organizacij. Digitalizacija ne vpliva zgolj na administrativne procese, temveč preoblikuje komunikacijske tokove, hierarhične odnose in mehanizme odločanja, kar vpliva na samo identiteto organizacij (Mutekwe, 2012).

Kljub obilici raziskav o vplivu digitalizacije na različne organizacije (Cijan, Jenič, Lamovšek & Stemberger, 2019; Aasi & Rusu, 2017) obstaja opazna vrzel v literaturi, ko gre za razumevanje specifičnih sprememb, ki jih prinaša uporaba IT v slovenskih študentskih organizacijah. Vpliv digitalizacije na organizacijsko kulturo, vključenost članov in komunikacijske strukture v teh organizacijah ostaja raziskovalno manj obdelan vidik. Ni jasno, kako digitalna orodja spreminjajo vrednote in delovne procese znotraj študentskih organizacij ter kakšen je njihov dolgoročni vpliv na angažiranost in kohezijo med člani. Ta pomanjkljivost v obstoječem znanju ustvarja potrebo po poglobljenem raziskovanju in analizi, kako digitalna orodja vplivajo na organizacijske procese, sodelovanje med člani ter vrednote znotraj teh organizacij (Kuusisto, 2017).

Pri tej raziskavi se osredotočamo na vpliv IT na študentske organizacije, pri čemer smo kot primer zajeli več različnih organizacij, da bi pridobili širši vpogled v spremembe, ki jih prinaša digitalizacija. Posebno pozornost smo namenili tudi krovnii organizaciji Študentska organizacija Slovenije (ŠOS), saj ima pomembno vlogo pri koordinaciji in zastopanju interesov študentov na nacionalni ravni.

Koncept, ki bo preučevan v tem članku in povezuje, kar je bilo do sedaj navedeno, je analiza vpliva IT na družbeno dinamiko znotraj študentskih organizacij v Sloveniji. Gre za to, kako študentske organizacije v digitalni dobi uvajajo tehnologijo za podporo svojemu delovanju, ob tem pa skušajo ohraniti temeljne vrednote, kot so sodelovanje, solidarnost in zastopanje interesov študentov. Poseben poudarek bo namenjen vprašanju o organizacijski kulturi, komunikacijskih spremembah in oblikovanju novih oblik sodelovanja, ki jih prinaša digitalizacija. Članek bo raziskal, kako digitalizacija oblikuje delovanje teh organizacij, s poudarkom na izzivih in priložnostih, ki jih prinaša ta proces.

Namen tega članka je raziskati vpliv IT na družbeno dinamiko v študentskih organizacijah v Sloveniji ter identificirati ključne izzive in priložnosti, ki jih tem organizacijam prinaša digitalna preobrazba. Digitalna orodja močno vplivajo na vrednote, obnašanje in norme v teh organizacijah, kar posledično vpliva na njihovo kulturo in načine komuniciranja (Hult, Hansson & Gellerstedt, 2020). Pomembno je

razumeti, kako digitalna orodja vplivajo na sodelovanje članov organizacij in njihovo vključevanje v aktivnosti, ter analizirati, ali ta orodja spodbujajo ali omejujejo njihovo aktivno sodelovanje. Članek se osredotoča tudi na izzive, povezane s spoštovanjem zasebnosti, z etiko ter varnostjo in zaščito shranjenih informacij (Jonathan et al., 2020).

Naš cilj je prek poglobljenih intervjujev tako z nekdanjimi kot aktualnimi člani študentskih organizacij identificirati ključne teme, ki raziskujejo vpliv digitalnih orodij in tehnoloških inovacij na oblikovanje organizacijske kulture, komunikacijo in izvajanje aktivnosti v študentskih organizacijah ter jim podati priporočila za uspešno digitalno preobrazbo, ne da bi pri tem ogrozile svoje temeljne vrednote in tradicije, ki jih opredeljujejo.

Študija ima omejitve, saj ŠOS ni edina in nujno reprezentativna organizacija za celotno populacijo v Sloveniji, zato v tej raziskavi ne trdimo, da rezultati v celoti odražajo realno stanje vseh študentskih organizacij v Sloveniji. Ta omejitev je upoštevana v interpretaciji rezultatov, saj so študentske organizacije specifične zaradi svojega prostovoljnega članstva, omejenega trajanja vodenja in pogosto horizontalne strukture odločanja, kar se razlikuje od tradicionalnih hierarhičnih organizacij. Posledično je vpliv IT lahko drugačen kot v drugih organizacijskih kontekstih, kar odpira vprašanje prenosa ugotovitev na širši organizacijski spekter.

2 Pregled literature

IT igra ključno vlogo pri oblikovanju sodobnih organizacij, vključno s študentskimi organizacijami, saj omogoča hitrejšo komuniciranje, učinkovitejšo obdelavo podatkov in večjo transparentnost v procesih. IT je postala neizogiben del organizacijskega vsakdana, ki ne le olajšuje delo, temveč tudi spreminja organizacijsko kulturo in način sodelovanja med člani (Dewett & Jones, 2001). Organizacije danes delujejo v digitalnem gospodarstvu, kjer je digitalna infrastruktura postala ključna platforma za globalno povezovanje, iskanje informacij in izboljšanje procesov v organizacijah (Rainer et al., 2007).

Študentske organizacije, ki delujejo kot neprofitne institucije z namenom podpore študentom, niso izjema. S pomočjo digitalnih orodij lahko bolj učinkovito komunicirajo s člani, izboljšujejo organizacijske procese in omogočajo transparentno obvladovanje sredstev. Ključna razlika med IT kot celoto in digitalnimi orodji je torej v tem, da IT obsega širši tehnološki ekosistem, medtem ko digitalna orodja

predstavljajo konkretne aplikacije, ki se uporabljajo v vsakodnevnem delovanju organizacij. V tem članku se osredotočamo predvsem na digitalna orodja kot operativne enote IT, ki omogočajo digitalno preobrazbo študentskih organizacij.

Med tehnologijami, ki so danes ključne pri digitalizaciji študentskih organizacij, so sistemi za upravljanje oz. management projektov (npr. Asana, Trello, Monday.com), kolaborativna programska oprema (npr. Slack, Microsoft Teams, Google Workspace), platforme za digitalne dogodke (npr. Zoom, Hopin, Webex), orodja za upravljanje podatkov in varnostne rešitve (npr. GDPR-compliant storage, dvostopenjska avtentikacija, šifrirane komunikacije) ter avtomatizacija administrativnih procesov (npr. CRM sistemi, avtomatizirani sistemi za članstvo in glasovanje) (Crittenden, Biel & Lovely III, 2019). Hkrati pa je uvajanje IT v študentske organizacije povezano tudi z izzivi, kot so varovanje podatkov, etična uporaba tehnologije in prilagoditev članov novim tehnološkim orodjem (Erjavec et al., 2023).

Internet je postal glavni kanal za digitalno komunikacijo in poslovanje v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, kar je močno vplivalo na organizacijsko delovanje po vsem svetu, vključno s študentskimi organizacijami. Danes IT ne le olajšuje poslovne procese, ampak tudi omogoča večjo transparentnost in povezanost znotraj organizacij (Shambhavi et al., 2023).

Vpliv IT na organizacijsko kulturo in medsebojno komunikacijo

Uvajanje IT v organizacije spreminja tudi njihovo organizacijsko kulturo. Organizacijska kultura se nanaša na skupne vrednote, norme in vedenje znotraj organizacije, ki vplivajo na to, kako člani sodelujejo med seboj in s širšim okoljem (Schwarz Müller et al., 2018). IT lahko spodbudi bolj odprto in participativno kulturo, kjer so informacije dostopne vsem članom, kar zmanjšuje hierarhičnost struktur. To še posebej velja v študentskih organizacijah, kjer je vključenost vseh članov bistvenega pomena za uspešno delovanje (Martins et al., 2004).

Spremembe v organizacijski kulturi se kažejo predvsem v načinu komuniciranja. Digitalna orodja, kot so elektronska pošta, platforme za sodelovanje in družbena omrežja, omogočajo hitrejšo in bolj horizontalno komunikacijo znotraj organizacij. To vodi do zmanjšanja tradicionalnih hierarhičnih struktur in povečanja sodelovanja med člani (Dewett & Jones, 2001). Poleg tega digitalna orodja omogočajo lažjo izmenjavo informacij, kar vodi k bolj transparentnemu in vključujočemu odločanju.

Komunikacijski tokovi so bili v tradicionalnih organizacijah pogosto vertikalni, kar pomeni, da so informacije potovale od vrha organizacije navzdol (Martins et al., 2004). Z uvajanjem digitalnih orodij so komunikacijski tokovi postali bolj horizontalni, kar pomeni, da lahko člani organizacij hitreje in neposredno komunicirajo med seboj, ne glede na njihov položaj znotraj organizacije (Schwarz Müller et al., 2018). To vodi do večje fleksibilnosti pri odločanju, izboljšuje sodelovanje in spodbuja večjo vključenost članov.

Kljub prednostim horizontalne komunikacije pa obstajajo tudi izzivi. Prevelika količina informacij lahko povzroči zmedo in preobremenjenost z informacijami, kar negativno vpliva na produktivnost članov (Edmondson & Harvey, 2017). Študentske organizacije morajo zato razviti strategije za učinkovito obvladovanje informacij, da preprečijo izgubo osredotočenosti in zmanjšanje učinkovitosti pri delu. Oba vira – tako materialni (IT) kot nematerialni (ljudje) – sta potrebna za zagotavljanje konkurenčnih prednosti in uspevanjem na dolgi rok (Piekkola et al., 2021).

Vpliv IT na vključenost članov in varovanje podatkov v študentskih organizacijah

Vključevanje članov je ključnega pomena za uspešno delovanje študentskih organizacij, saj omogoča večjo participacijo, transparentnost in učinkovitejše doseganje ciljev organizacije (Wolf, 2022). Uporaba specializiranih digitalnih platform, kot so CRM sistemi za članstvo (npr. NationBuilder, Wild Apricot), sistemi za elektronsko glasovanje (npr. ElectionBuddy) in avtomatizirani mailing sistemi (npr. Mailchimp, ActiveCampaign), omogoča učinkovitejšo angažiranost članov ter večjo prilagodljivost pri vključevanju novih članov. Pri tem pa ne smejo pozabiti nasloviti izziv pomanjkljive digitalne pismenosti in morebitno preobremenjenost z informacijami, kar negativno vpliva na njihovo vključenost (Eppler & Mengis, 2004). Zato je pomembno, da organizacije razvijejo učinkovite strategije za vključevanje članov in obvladovanje informacijskih tokov.

Z vse večjo uporabo IT v študentskih organizacijah postaja varovanje podatkov ključnega pomena. Organizacije zbirajo in obdelujejo velike količine osebnih podatkov svojih članov, zato je nujno, da zagotovijo ustrezne varnostne mehanizme za zaščito teh podatkov (Erjavec et al., 2023). Za organizacije je pomembno tudi, da delujejo v skladu z zakonodajo o varstvu podatkov, zlasti s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR). Vpeljava šifriranih oblakov (npr. Tresorit, Sync.com) ter uporaba digitalnih certifi-

tov za preverjanje identitete uporabnikov zmanjšuje varnostna tveganja in povečuje zaupanje članov.

Poleg vprašanja varovanja podatkov pa se obravnavajo tudi širša etična vprašanja digitalizacije, kot so transparentnost vodenja študentskih organizacij, etika odločanja pri uporabi algoritmov za selekcijo članov, vpliv digitalnih platform na dostopnost informacij ter problematika digitalnega sledenja članom organizacij. Učinkovita digitalizacija zahteva odgovoren pristop k tehnološki etiki, ki ne zajema zgolj zaščite osebnih podatkov, temveč tudi skrb za enakopraven dostop, pravičnost odločanja in preprečevanje morebitnih zlorab digitalnih orodij. Zavedanje o pomenu etične uporabe podatkov in zagotavljanje zasebnosti članov postaja vse bolj pomembno področje v digitalno preoblikovanih organizacijah (Rainer et al., 2007).

Zgodovinski pregled razvoja IT v študentskih organizacijah

Medtem ko so študentske organizacije v preteklosti delovale pretežno analogno (tj. osebni sestanki in papirna komunikacija), z omejenimi orodji za komunikacijo in organizacijo, je digitalizacija močno spremenila način njihovega delovanja (Pirjevec, 2022). V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so študentske organizacije začele uporabljati osnovna digitalna orodja (tj. družbena omrežja, spletne aplikacije in elektronska pošta), ki so danes postala ključen element v delovanju teh organizacij, saj omogočajo boljšo povezanost med člani, hitrejšo odzivanje na potrebe študentov in lažje prilagajanje nenehno spreminjajočemu se okolju (Wolf, 2022). Ta prehod k digitalizaciji je povečal učinkovitost, vendar tudi spremenil način delovanja in interakcije znotraj organizacij (Erjavec et al., 2023).

Raziskave kažejo, da se nekdanji člani študentskih organizacij pogosto soočajo z izzivi pri prilagajanju na sodobna digitalna orodja, saj njihovo delovanje ni bilo digitalno podprto. Trenutni člani, ki so odrasli v dobi digitalne tehnologije, pa imajo večjo afiniteto do uporabe digitalnih orodij in so bolj prilagojeni hitrim spremembam v tehnologiji. To ustvarja generacijsko razliko, ki jo je potrebno upoštevati pri raziskovanju vpliva IT na organizacijsko kulturo in delovanje študentskih organizacij (Pirjevec, 2022).

Na podlagi pregleda literature in zgoraj zastavljenih ciljev smo oblikovali naslednja raziskovalna vprašanja (RV):

- RV1: Kako informacijska tehnologija vpliva na spreminjanje organizacijske kulture v študentskih organizacijah v Sloveniji glede na obstoječe teorije o organizacijski kulturi in digitalni transformaciji?

- RV2: Kakšne spremembe opazujemo v komunikacijskih tokovih znotraj študentskih organizacij zaradi uvajanja digitalnih orodij in tehnoloških inovacij ter kako se ti procesi ujemajo z ugotovitvami iz literature o komunikacijskih spremembah v organizacijah?
- RV3: Kako informacijska tehnologija vpliva na vključenost članov v študentskih organizacijah in kakšni so dejavniki, ki spodbujajo ali ovirajo aktivno sodelovanje v kontekstu digitalnih participativnih modelov, predstavljenih v literaturi?
- RV4: Kako študentske organizacije v Sloveniji skrbijo za varovanje podatkov članov v digitalnem okolju ter kakšni so izzivi na področju zasebnosti, etike in varnosti glede na obstoječe raziskave o kibernetiki varnosti in etičnih dilemah pri digitalni transformaciji?
- RV5: Kako se je uporaba informacijske tehnologije v študentskih organizacijah razvijala skozi čas in kakšne razlike zaznavajo nekdanji in trenutni člani?

3 Metoda raziskovanje in izvedba raziskave

Za potrebe našega članka smo uporabili kombinacijo spletnih anket in poglobljenih intervjujev kot metodo raziskovanja. Obe vrsti podatkov smo kvalitativno analizirali z uporabo tematskih mrež, kar nam je omogočilo poglobljen vpogled v ključne spremembe, ki jih prinaša uvedba informacijske tehnologije v študentske organizacije. Tematska analiza je pristop, ki temelji na več korakih kvalitativne analize in omogoča sistematično prepoznavanje, analizo ter interpretacijo vzorcev v podatkih (Attride-Stirling, 2001; Braun & Clarke, 2006). Uporaba tega pristopa je utemeljena v družboslovnih raziskavah, saj omogoča fleksibilno analizo večjih količin podatkov in identifikacijo vzorcev (Nowell et al. 2017). Tako kot zbiranje podatkov je tudi sama analiza ločena na dva dela, pridobljeni odgovori s strani nekdanjih in aktualnih predstavnikov študentskih organizacij (tj. predsedniki in člani upravnih odborov) nam namreč omogočajo izkoristiti prednosti primerjalne analize, ki omogoča vpogled v spremembe in razvoj organizacijske kulture, komunikacijskih praks ter izvajanja dejavnosti skozi čas v slovenskih študentskih organizacijah (Patton, 2002).

Raziskava se je začela z izvajanjem spletnih anket, ki so bile namenjene trenutnim in nekdanjim članom študentskih organizacij v Sloveniji. Anketni vprašalnik je bil oblikovan v skladu z načeli obliko-

vanja kvalitativnih raziskav (Creswell & Poth, 2018), pri čemer so vprašanja pokrivala teme, kot so uporaba IT, spremembe v komunikaciji, vključenost članov ter izzivi, povezani z varovanjem podatkov. Ankete so vključevale kombinacijo zaprtih in odprtih vprašanj, kar je omogočilo zbiranje kvantitativnih podatkov o obsegu uporabe tehnologije, kot tudi kvalitativnih vpogledov v osebne izkušnje respondentov.

Poleg anket smo izvedli poglobljene polstrukturirane intervjuje z enajstimi izbranimi člani študentskih organizacij, da bi pridobili bolj podrobne in kontekstualne informacije. Kriteriji izbire intervjuvancev so sledili metodološkim smernicam kvalitativnega vzorčenja (Guest, Namey & Mitchell, 2013) ter vključevali tako nekdanje kot trenutne člane organizacij, pri čemer smo upoštevali geografsko raznolikost in njihovo vlogo v organizaciji. Organizacije iz urbanih območij morda uporabljajo naprednejša digitalna orodja ali imajo bolj razvit dostop do digitalne infrastrukture v primerjavi z organizacijami iz ruralnih območij, kjer je lahko dostop do digitalnih tehnologij omejen.

Z vsemi intervjuvanci smo vzpostavili stik prek telefona ali elektronske pošte, izbrani pa so bili prek osebnih poznanstev avtorjev. Vsi intervjuvanci so že več let aktivno vključeni v svoje organizacije, pri čemer najkrajša doba vključitve znaša tri leta, najdaljša pa osem let. Intervjuji so omogočili vpogled v osebne izkušnje intervjuvancev, še posebej glede sprememb v organizacijski kulturi in komunikacijskih tokovih, ki jih je prinesla uvedba digitalnih orodij. Intervjuje smo izvedli prek videokonferenčne programske opreme, kar je bilo smiselno glede na tematiko raziskave o uporabi sodobne tehnologije v delovanju organizacij. Intervjuji s petimi trenutnimi predstavniki in šestimi nekdanjimi predstavniki študentskih organizacij so potekali med 10. in 24. avgustom 2024. Odprti odgovori iz anket so bili prav tako vključeni v nadaljnjo analizo, saj so pogosto vsebovali tematsko bogate vsebine, primerljive z odgovori iz intervjujev. Vsi intervjuji so potekali v sproščenem okolju in trajali med pol do ene ure.

V prvem koraku smo transkribirali odgovore iz intervjujev ter odprte odgovore iz spletnih anket. Obe vrsti kvalitativnih podatkov smo analizirali z enotnim postopkom kodiranja, kar nam je omogočilo primerljivost in dopolnjevanje med odgovori različnih skupin udeležencev. Besedila smo kodirali z namenom razdelitve na smiselne segmente, pri čemer smo prepoznavali ključne pojme in teme, ki so se večkrat pojavljale v obeh virih podatkov. Kodiranje smo izvedli s pomočjo pristopa odprtega kodiranja (Strauss & Corbin, 1998), ki omogoča identi-

fikacijo ključnih vzorcev brez predhodno določenih kategorij. Povezave med segmenti smo nato analizirali za prepoznavanje širših tematskih vzorcev, kar je predstavljalo osnovo za oblikovanje tematskih mrež.

V naslednjem koraku smo identificirali glavne teme, ki so se pojavile iz kodiranih podatkov. Vsaka tema je predstavljala osrednjo idejo in vključevala več segmentov besedila (Attride-Stirling, 2001). Te teme so ključne za analizo, saj omogočajo vpogled v vzorce vedenja in izkušenj, povezanih z uvedbo IT v študentske organizacije.

V tretjem koraku smo združili teme v skupine, imenovanje **organizirane teme**, ki prikazujejo povezave med posameznimi ugotovitvami, kar nam omogoča oblikovanje **tematskih mrež**. Te mreže prikazujejo ključne ideje, ki so se pojavljale skozi celotno raziskavo in so bile bistvenega pomena za odgo-varjanje na zastavljena raziskovalna vprašanja. Sledi opis posameznih tematskih mrež in raziskave vzorcev, ta korak vključuje vpogled v posamezne vzorce in citiranje relevantnih delov izvirnega besedila (Attride-Stirling, 2001).

V zadnjem koraku se osredotočimo na povzetek ključnih ugotovitev in identifikacijo vzorcev iz tematskih mrež. Zadnji korak pa vključuje primerjavo povzetkov z uporabljenimi teorijami v članku, kar nam omogoča odgovarjanje na zastavljena raziskovalna vprašanja ter proučevanje pomembnih tem, konceptov in struktur (Attride-Stirling, 2001; Krippendorff, 2018).

4 Rezultati

V tabeli 1 so prikazane vse kode in teme ter njihova povezava.

Na podlagi poglobljenih intervjujev z nekdanjimi in trenutnimi predsedniki ter člani upravnih odborov študentskih organizacij v Sloveniji smo oblikovali štiri tematske mreže, ki prikazujejo vpliv IT na delovanje in preoblikovanje organizacijskih struktur, komunikacijskih procesov, vključenosti članov ter varovanja podatkov v študentskih organizacijah. Tabela 1 prikazuje globalne teme, ki odražajo vplive IT in digitalne preobrazbe ter poudarjajo, kako digitalizacija vpliva na ključna področja delovanja.

Globalna tema 1: Vpliv informacijske tehnologije na vodenje in vključenost v študentskih organizacijah

Tematska mreža izpostavlja pomembnost digitalnih orodij, saj le-ta pomembno spreminjajo načine vodenja in spodbujanja vključenosti članov. Organizirane teme znotraj te globalne teme zajemajo *proces vodenja s pomočjo IT* in *učinkovitost motivacije ter vključenosti*

Tabela 1: Oblikovanje tematskih mrež – trenutni predstavniki študentskih organizacij

KODE	OSNOVNE TEME	ORGANIZIRANE TEME	GLOBALNE TEME
- Vloga vodstva - Vključenost in motivacija - Tehnološka pismenost	1. Vodenje študentskih organizacij v digitalni dobi. 2. Spodbujanje vključenosti članstva skozi uporabo tehnologije. 3. Spodbujanje tehnološke pismenosti.	1. Proces vodenja s pomočjo IT. 2. Učinkovitost motivacije in vključenosti prek digitalnih kanalov.	Vpliv informacijske tehnologije na vodenje in vključenost v študentskih organizacijah.
- Uporaba digitalnih orodij - Digitalna preobrazba - Inovacije v organizaciji dogodkov - Digitalno vodenje - Virtualna organizacija	1. Digitalna preobrazba in vodenje študentskih organizacij. 2. Inovacije pri organizaciji dogodkov s pomočjo tehnologije. 3. Virtualizacija organizacijskih struktur in delovanje v virtualnem okolju.	1. Implementacija novih digitalnih orodij in tehnologij. 2. Inovativne prakse v organizaciji dogodkov.	Digitalna preobrazba v študentskih organizacijah.
- Komunikacija - Osebni stik - Digitalna komunikacija - Preobremenjenost z informacijami - Komunikacijska hierarhija	1. Razvoj komunikacijskih praks v digitalni dobi. 2. Ohranjanje osebnega stika v digitalnih okoljih. 3. Preobremenjenost z informacijami in njen vpliv na delovanje organizacije. 4. Spreminjanje komunikacijske hierarhije.	1. Integracija digitalnih in tradicionalnih komunikacijskih praks. 2. Obvladovanje informacijske preobremenjenosti in izboljšanje komunikacije.	Spreminjanje komunikacijskih tokov zaradi digitalizacije.
- Varovanje podatkov - Etika in zasebnost - Dostopnost - Transparentnost	1. Varnost in zaščita podatkov v digitalnem okolju. 2. Etični izzivi in varovanje zasebnosti v digitalnem okolju. 3. Dostopnost informacij in tehnologije za vse člane.	1. Celovita varnostna strategija za zaščito podatkov v digitalnem okolju. 2. Etični izzivi, zasebnost in transparentnost v digitalnem okolju.	Varnost in etika pri uporabi informacijske tehnologije v študentskih organizacijah.

Vir: lastno delo

prek digitalnih kanalov. Intervjuvanci so poudarili, da so orodja, kot so Google Drive, Microsoft Teams in podobne platforme, postala ključna za opravljanje vsakodnevnih nalog. Bolj podrobno – omogočajo jim učinkovito delitev informacij, preglednost nalog in lažje sodelovanje med člani, kar se je še posebej izkazalo med pandemijo covida-19 (Waizenegger et al. 2020). Digitalna orodja omogočajo, da so naloge preglednejše, lažje razdeljene in izvajane, tudi če člani niso fizično prisotni na sestankih (Cramton, 2001). Po drugi strani pa so intervjuvanci opozorili, da uporaba digitalnih kanalov ne more povsem nadomestiti osebne interakcije, ki je ključna za ohranjanje motivacije in povezanosti med člani (Olson & Olson, 2000). Sodobne tehnologije omogočajo boljšo splošno vključenost, na primer prek družbenih omrežij in spletnih obrazcev, kar povečuje udeležbo na dogodkih (Treem & Leonardi, 2013). Vendar pa ostaja izziv ohranjanje človeškega stika, ki ga mnogi člani še vedno cenijo.

Globalna tema 2: Digitalna preobrazba v študentskih organizacijah

Druga tematska mreža se osredotoča na implementacijo novih digitalnih orodij in tehnologij ter inovativ-

nih praks v organizaciji dogodkov. Digitalna orodja so organizacijam omogočila boljšo fleksibilnost in prilagodljivost pri obvladovanju projektov, organizaciji sestankov ter vodenju dogodkov (Majchrzak et al. 2018). Intervjuvanci so izpostavili, da jim je tehnologija omogočila organizacijo večjih in bolj dinamičnih dogodkov, pogosto tudi za širše občinstvo, ki fizično ne bi moglo prisostvovati. Na primer, platforme, kot je Zoom, Microsoft Teams in podobne platforme, so omogočile izvedbo spletnih dogodkov z veliko večjim dosegom, kar je povečalo udeležbo in angažiranost študentov iz drugih regij. Hkrati so družbena omrežja postala ključni kanali za promocijo teh dogodkov, kar je močno pripomoglo k večji prepoznavnosti aktivnosti. Inovacije so torej spremenile ne samo način organizacije, temveč tudi način, kako študentske organizacije nagovarjajo svoje občinstvo. Kljub številnim prednostim pa so se intervjuvanci dotaknili tudi izzivov, kot so odvisnost od tehnologije, tehnične napake ter zmanjšanje osebne interakcije. Omenjeno lahko vpliva na splošno vzdušje dogodkov in vtis kakovosti udeležencev.

Globalna tema 3: Spreminjanje komunikacijskih tokov zaradi digitalizacije

Poudarjanje *integracije digitalnih in tradicionalnih komunikacijskih praks* ter *obvladovanje informacijske preobremenjenosti in izboljšanje komunikacije* predstavlja tretjo tematsko mrežo. Študentske organizacije so skozi digitalizacijo spremenile način komunikacije, pri čemer so elektronsko pošto in formalne kanale dopolnile s hitrejšimi in bolj neformalnimi orodji, kot so Slack, Messenger in podobne platforme za neposredno sporočanje. Te platforme omogočajo hitrejšo in bolj tekočo komunikacijo med člani, kar olajšuje vsakodnevne aktivnosti in usklajevanje. Vendar so intervjuvanci opozorili tudi na tveganja, kot je preobremenjenost z informacijami, ki jo prinaša uporaba več komunikacijskih kanalov hkrati (Eppler & Mengis, 2008). Nekateri člani težko sledijo vsem informacijam, kar lahko privede do zmede in neučinkovitosti. Obenem pa so ugotavljali, da digitalna orodja omogočajo bolj horizontalno komunikacijo, saj imajo vsi člani enak dostop do informacij in lahko neposredno komunicirajo z vodstvom organizacije, kar prej ni bilo tako enostavno (Schwarz Müller et al., 2018). To prinaša večjo vključenost in hitrejšo sprejemanje odločitev, vzporedno pa tudi potrebo po vzpostavitvi jasnih pravil in smernic, da se prepreči kaos v komunikaciji.

Globalna tema 4: Varnost in etika pri uporabi informacijske tehnologije v študentskih organizacijah

Četrta in tudi zadnja globalna tema obravnava *celovito varnostno strategijo za zaščito podatkov v digitalnem okolju in etične izzive, zasebnost ter transparentnost v digitalnem okolju*. Digitalna varnost je postala ključno vprašanje za študentske organizacije, saj vse več aktivnosti in shranjevanja podatkov poteka prek digitalnih orodij in oblčnih storitev. Intervjuvanci so poudarili, da uporabljajo varnostne ukrepe, kot sta dvostopenjska avtentikacija in omejevanje dostopa do občutljivih podatkov. Številni intervjuvanci so hkrati tudi izpostavili zavedanje, da varnostne grožnje hitro napredujejo, kar od njih zahteva stalno prilagajanje varnostnih politik (Von Solms & Van Nieker, 2013). Hkrati so intervjuvanci izpostavili tudi etična vprašanja, kot je varovanje zasebnosti članov, zlasti pri zbiranju in obdelavi osebnih podatkov. Organizacije morajo biti pri svojem delovanju previdne, predvsem pri ravnanju z osebnimi podatki članov et al.h udeležencev delavnic (Floridi, 2013). Morebitne napake lahko vodijo do izgube zaupanja članov in resnih posledic za organizacijo. Predstavili so varnostna izobraževanja in delavnice kot ključen vidik za zagotavljanje, da vsi člani razumejo pomen varovanja podatkov in odgovorno ravnanje z digitalnimi orodji.

Kot smo že omenili, smo poleg tematske analize izvedli tudi **primerjalno analizo** z nekdanjimi predstavniki študentskih organizacij. Z primerjalno analizo smo želeli ugotoviti, kako se je uporaba in vloga IT v študentskih organizacijah razvijala skozi čas ter kakšne so dolgoročne posledice teh sprememb za študentske organizacije v Sloveniji. Pri analizi in primerjavi med trenutnimi in nekdanjimi predstavniki študentskih organizacij smo se osredotočili na vidike digitalne preobrazbe, komunikacijskih tokov, vključenosti članov ter izzivov na področju varnosti in etike.

Pri analizi intervjujev smo ugotovili pomembne razlike med odgovori trenutnih in nekdanjih predstavnikov študentskih organizacij, in sicer predvsem pri naslednjih temah: *uporaba digitalnih orodij, vpliv pandemije covid-19, spremembe komunikacijskih tokov in načina komunikacije ter pomembnosti osebnostnih stikov*.

Nekdanji predstavniki študentskih organizacij so poudarili, da je bila uporaba digitalnih orodij omejena, predvsem v zgodnjih 90. letih. Sestanki so bili izvedeni fizično in prek telefonskih klicev. Uporabljali so tradicionalne metode privabljanja novih članov, kot na primer deljenje plakatov in elektronska pošta. Posledično je bila večja vrednost na osebem stiku kot ključni faktor grajenja odnosov in vzdrževanja motivacije znotraj organizacije. Različno pa trenutni predstavniki študentskih organizacij poudarjajo, da dandanes digitalna orodja omogočajo učinkovitejše vodenje projektov in večjo vključenost članov. Uporaba digitalnih orodij tudi omogoča hitrejšo in bolj fleksibilno komunikacijo tako znotraj kot zunaj organizacije. Kljub razlikam, ki so posledica uporabe informacijske tehnologije, pa tako trenutni kot tudi nekdanji predstavniki izpostavljajo, da je osebni stik še vedno ključni dejavnik za ohranjanje pristnih odnosov in povezanosti znotraj organizacije.

5 Diskusija

5.1 Temeljne ugotovitve

Ugotovili smo, da ima IT pomemben vpliv na delovanje študentskih organizacij, predvsem na področjih vodenja in vključenosti, digitalne preobrazbe, pri spreminjanju komunikacijskih tokov ter z vidika varnosti in etike. IT vključuje številne spremembe in trende, ki prinašajo določene prednosti, kot tudi izzive za študentske organizacije v Sloveniji. Med prednosti uporabe IT na delovanje študentskih organizacij sodi predvsem uporaba digitalnih orodij, ki povečujejo učinkovitost in angažiranost organizacije dela, boljše preglednost ter učinkovitejše sodelova-

nje na daljavo. Digitalna preobrazba je prinesla večjo prilagodljivost, kar je bilo še posebej pomembno v času pandemije covida-19, ko so organizacije morale hitro prilagoditi svoje delovanje virtualnemu okolju.

Naši izsledki so uporabni tudi za management organizacij v gospodarstvu in negospodarstvu, saj mnoge organizacije v sodobnem poslovnem okolju prehajajo na digitalne oblike vodenja, pri čemer se soočajo s podobnimi izzivi pri učinkovitem sodelovanju, komunikaciji in angažiranju zaposlenih (Cascio & Montealegre, 2016). Primer študentskih organizacij kot model prilagajanja digitalizaciji je relevanten za podjetja, ki uvajajo hibridne oblike dela ali prehajajo na horizontalne strukture za večjo agilnost in fleksibilnost.

Med izzive povezane z uporabo IT in digitalno preobrazbo sodi predvsem preobremenjenost z informacijami, ki jih prinašajo različni digitalni kanali, in posledično nižja produktivnost in osredotočenost. Izziv predstavlja tudi ohranjanje osebnega stika med člani študentskih organizacij. Zato dandanes študentske organizacije vse bolj iščejo ravnesje med digitalno komunikacijo in osebnimi srečanji, saj slednja prispevajo k večji povezanosti in občutku pripadnosti znotraj študentskih organizacij. Osebni stik še vedno predstavlja ključno komponento za ustvarjanje zaupnih in trajnih odnosov, ki so bistveni za uspešno delovanje organizacij in vzpostavljajo ekipe dinamike.

Vpliv IT na organizacijsko kulturo in komunikacijo v študentskih organizacijah

Na podlagi analize sklepamo, da IT bistveno vpliva na spreminjanje organizacijske kulture v študentskih organizacijah v Sloveniji, saj pospešuje in povečuje fleksibilnost organizacijskih procesov. Digitalna orodja omogočajo boljše usklajevanje in učinkovitejše izvajanje projektov. To potrjuje tudi Mutakwe (2012), ki poudarja, da nove tehnologije ne samo izboljšajo učinkovitost organizacij, temveč tudi preoblikujejo nematerialno kulturo skupin, njihovo razmišljanje in vplivajo na medosebne odnose znotraj organizacije. Digitalna preobrazba je prinesla večjo transparentnost, saj člani lažje dostopajo do informacij in sodelujejo pri procesih odločanja, kar prispeva k bolj odprti organizacijski kulturi (Schwertner, 2017).

Kljub temu je potrebno poudariti, da študentske organizacije pogosto delujejo na bolj horizontalen način, kar ni nujno aplicirano na vse organizacijske modele. V gospodarstvu in negospodarstvu še vedno veliko organizacij deluje po hierarhičnem modelu, saj ta omogoča jasnejše avtoritete in odgovornosti, kar je ključno za večje organizacije (Hage & Aiken, 1969). Digitalna preobrazba lahko torej bolj vpliva

na organizacije, ki sprejemajo bolj odprte in prilagodljive oblike vodenja. Pri tradicionalnih hierarhičnih strukturah je IT pogosto uporabljen kot podpora procesom odločanja in nadzora, ne nujno kot orodje za odprto participacijo.

Obenem digitalizacija tudi spreminja načine komunikacije znotraj organizacij. Tradicionalni hierarhični komunikacijski tokovi so postali bolj sproščeni, saj digitalne platforme omogočajo bolj horizontalno izmenjavo informacij. Yang in Zhang (2019) trdita, da IT omogoča vsem članom neposreden dostop do vodstva, kar krepi njihovo vlogo v procesih odločanja. Kljub temu pa intervjuvanci opozarjajo, da digitalizacija lahko privede do preobremenjenosti z informacijami in zmanjšanju osebne interakcije, kar negativno vpliva na pripadnost organizaciji in kakovost medosebnih odnosov.

Maier et al. (2016) ugotavljajo, da je digitalna komunikacija, podprta s tehnološkimi inovacijami, omogočila horizontalne in neposredne tokove informacij. Posledično pa je preoblikovala organizacijske strukture v študentskih organizacijah. Tradicionalni hierarhični načini prenosa sporočil so se spremenili. Digitalna orodja, kot na primer družbena omrežja, omogočajo hitrejšo in bolj neformalno komunikacijo, le-ta pa vodi do povečane transparentnosti in angažiranosti članov. Po mnenju Yang in Zhang (2019) digitalne platforme spodbujajo demokratizacijo procesov in omogočajo, da imajo vsi člani enak dostop do informacij ter sodelujejo pri ključnih odločitvah, s čimer se zmanjšuje tradicionalna hierarhija.

Izhajajoč iz opravljenih intervjujev z nekdanjimi predsedniki študentskih organizacij smo ugotovili, da so digitalna orodja odigrala pomembno vlogo v času pandemije covida-19. V tem obdobju so bile študentske organizacije prisiljene svoje delovanje preseliti na digitalne platforme. Intervjuvanci so poudarili, da so digitalna orodja omogočila boljše koordinacijo in večjo transparentnost pri organizaciji projektov, kar je skladno z ugotovitvami Maierja et al. (2016). Čeprav digitalna orodja prinašajo fleksibilnost in hitrejšo komunikacijo, so intervjuvanci opozorili tudi na izziv informacijske preobremenjenosti. To pa spodbuja študentske organizacije v Sloveniji k iskanju strategij za učinkovito obvladovanje komunikacijskih tokov.

Vpliv IT na vključenost članov in dejavniki, ki spodbujajo ali zavirajo aktivno sodelovanje

Ugotavljamo, da IT močno prispeva k večji vključenosti članov v študentskih organizacijah. Z uporabo digitalnih orodij je olajšano sodelovanje in dostopnost do informacij. Po Cascio in Montealegreju

(2016) digitalna tehnologija spodbuja povezanost in sodelovanje znotraj organizacij, kar je še posebej pomembno v sodobnih in fleksibilnih organizacijskih strukturah. Digitalna orodja omogočajo zmanjšanje hierarhičnih razlik in povečanje transparentnosti, kar vodi do bolj horizontalnih tokov informacij in participativnega odločanja (Erdurmazlı, 2010). Intervjuvanci so izpostavili, da uporaba IT poenostavlja razdelitev nalog in izboljšuje preglednost projektov, kar vodi do večje angažiranosti članov. Organizacija dogodkov in privabljanje novih članov v študentske organizacije je z uporabo digitalnih orodij postalo hitrejša in dostopnejša. S pomočjo digitalnih kanalov organizacije lahko hitreje dosežejo širšo publiko in s tem tudi večjo prepoznavnost in privlačnost po vpi-su morebitnih novih članov v organizacijo.

Bawden in Robinson (2020) opozarjata na dejavnik, ki ovira aktivno sodelovanje, in sicer nevarnost preobremenjenosti z informacijami, kar vodi do nižje motivacije za sodelovanje. Nekateri člani se soočajo s tehničnimi ovirami ali pa nimajo dostopa do ustreznih digitalnih orodij, kar omejuje njihovo aktivno udeležbo. Na podlagi analize intervjujev tudi ugotavljamo, da pretirana uporaba in komunikacija prek digitalnih orodij negativno vpliva na vključenost članov in njihovo dolgotrajno članstvo. Pomanjkanje osebnih stikov, sestankov v živo in podobno zmanjšuje pripadnost in medosebno zaupanje med člani.

Varovanje podatkov v študentskih organizacijah: izzivi zasebnosti, etike in varnosti v digitalnem okolju

V zadnjih letih so študentske organizacije v Sloveniji zaradi naraščajočih tveganj, povezanih z zasebnostjo in kibernetскими napadi, namenile večjo pozornost varovanju osebnih et al.h podatkov, ki so dostopni v digitalnem okolju (Erjavec et al., 2023). Tehnološke rešitve, kot so oblačne storitve, šifriranje in dvostopenjska avtentikacija, organizacijam omogočajo varnejše shranjevanje in obdelavo podatkov ter zmanjšujejo tveganje za nepooblaščen dostop (Wiewiórowski, 2023). Intervjuvanci so izpostavili, da študentske organizacije uporabljajo različne varnostne mehanizme, vključno z omejevanjem dostopa do podatkov samo pooblaščenim osebam, kar prispeva k varnejšemu obvladovanju podatkov članov.

Kljub temu pa se študentske organizacije še vedno soočajo s pomembnimi izzivi na področju zasebnosti, etike in varnosti. Pomanjkanje tehnološke pismenosti članov povečuje tveganje za napačno uporabo digitalnih orodij in posledično izpostavitve občutljivih podatkov drugim. Mierzwa in Scott (2017) ugotavljata, da je v hitro spreminjajočem se digitalnem okolju nujno nenehno prilagajanje varno-

stnih praks. To pa je lahko še posebej problematično za manjše organizacije, ki se soočajo z omejenimi viri in znanji. Poleg tehničnih izzivov varovanja zasebnosti imajo organizacije tudi številna etična vprašanja glede obdelave osebnih podatkov, in sicer glede transparentnosti njihove uporabe, vzpostavitvi jasnih politik, ki ohranjajo zaupanje članov in drugo. Za študentske organizacije v Sloveniji je izrednega pomena, da člane izobražujejo o etiki in varnosti v digitalnem okolju, saj lahko že manjše napake ali nevednost privede do resnih varnostnih incidentov in s tem ogroženosti osebnih et al.h podatkov.

Razvoj uporabe IT v študentskih organizacijah: primerjava med nekdanjimi in trenutnimi člani

Na podlagi primerjalne analize ugotavljamo, da se je uporaba IT v študentskih organizacijah v Sloveniji skozi čas močjo razvijala. V preteklosti so študentske organizacije uporabljale osnovna digitalna orodja, kot na primer elektronsko pošto in stacionarne računalnike. Uporaba teh orodij pa je bila predvsem za administrativne namene. Nekdanji člani so poudarili, da je bilo v 90. letih večino komunikacije izvedeno osebno ali prek fizične pošte. Šele kasneje se je pojavila elektronska pošta, ki pa vseeno še ni omogočala hitre in obsežne izmenjave informacij. Torej, na podlagi intervjujev ugotavljamo, da je bila uporaba IT v zgodnjih fazah omejena, kar je vodilo do več fizičnih sestankov in osebnih interakcij med člani.

Danes so študentske organizacije močno podprte z naprednimi digitalnimi orodji, kot so Google Drive, Zoom, Slack in podobno, kar jim omogoča večjo fleksibilnost in učinkovitost pri njihovem delovanju (Erdurmazlı, 2010). Trenutni člani opažajo, da tehnologija zdaj omogoča boljšo organizacijo projektov, hitrejši dostop do informacij in večjo vključitev vseh članov v procese odločanja. Ugotavljamo, da so največje razlike med nekdanjimi in trenutnimi člani predvsem v dostopnosti informacij, manjši potrebi po fizičnih sestankih in hitrejši prenos podatkov in informacij. Vse to prikazuje pomembno vlogo, ki jo ima uporaba IT in digitalna preobrazba pri modernizaciji študentskih organizacij.

5.2 Priporočila za prakso

Ob upoštevanju pregleda literature, teoretičnih izhodišč in opravljene empirične raziskave smo oblikovali priporočila za študentske in druge organizacije, ki se soočajo z izzivi uporabe digitalne preobrazbe in uporabo IT. Naši predlogi niso uporabni le za študentske organizacije, temveč tudi za gospodarske in

negospodarske organizacije, ki se soočajo s podobnimi izzivi pri uvajanju digitalnih orodij. Digitalna transformacija v podjetjih in nevladnih organizacijah prav tako zahteva učinkovito izobraževanje zaposlenih, strategije za obvladovanje informacijske preobremenjenosti in jasna pravila digitalne komunikacije (Cipriano & Za, 2024).

Priporočamo vlaganje v *izobraževanja članov o uporabi digitalnih orodij*. S tem bodo izboljšali učinkovitost dela, omogočili boljše sodelovanje, večjo usklajenost med člani in tudi večjo angažiranost pri projektih. Podobno je tudi v podjetjih, kjer pomanjkanje digitalnih kompetenc zaposlenih pogosto predstavlja oviro pri prehodu na nove poslovne modele (Treem & Leonardi, 2013). Organizacijam svetujemo, da vlagajo predvsem v izobraževanja v obliki delavnic in usposabljanj za uporabo platform, ki omogočajo organizacijo projektov, komunikacijo med člani in shranjevanje dokumentov.

Organizacije naj uvedejo *jasna pravila za uporabo komunikacijskih kanalov*, da se izognejo informacijski preobremenjenosti ter izgubi dolgoročnih članov. Predlagamo tudi vzpostavitev *hibridnega modela delovanja* organizacij, ki bi združevala tako digitalno komunikacijo kot tudi osebna srečanja. Hibridni način bo obenem prinesel prednosti tako digitalnih kanalov kot tudi osebni stik, ki bo pomagal ohranjati medosebne odnose in večjo pripadnost članov. *Uvedba strategije varovanja podatkov* je ključnega pomena pri ohranjanju zaupanja članov v organizacijo. Priporočamo uvedbo dvostopenjske avtentikacije, redno posodabljanje varnostnih protokolov in izobraževanja o varni uporabi digitalnih orodij. Z uvedbo celostnih strategij varovanja podatkov lahko organizacije zmanjšujejo tveganja kibernetičnih groženj. Navsezadnje, v izogib izgube stabilnosti in identitete morajo organizacije ob uvajanju digitalnih inovacij in IT ohraniti svoje *temeljne vrednote in tradicije*, ter močno *organizacijsko kulturo*, ki spodbuja aktivno sodelovanje članov in vodi do dolgoročnega članstva.

5.3 Omejitve raziskave in predlogi za nadaljnje raziskovanje

Prva izmed omejitev empirične raziskave je omejena geografska pokritost. V vzorec nismo vzeli vseh slovenskih regij in študentskih klubov, kar lahko vpliva na rezultate. Različne organizacije imajo glede na svoje okolje specifične izzive in drugačne pristope k uporabi IT v svojih procesih. Pomanjkanje regijske raznolikosti zmanjšuje možnost generalizacije ugotovitev na nacionalni ravni.

Pomembna omejitev raziskave je osredotočenost izključno na študentske organizacije, kar lahko vpliva na možnosti posploševanja rezultatov na širše organizacijske kontekste. Študentske organizacije imajo specifične značilnosti, kot so prostovoljna udeležba članov, omejen mandat vodstva in horizontalnejša organizacijska struktura, ki se lahko bistveno razlikujejo od bolj formaliziranih organizacij v gospodarstvu ali javnem sektorju. Posledično rezultati morda ne odražajo izzivov in priložnosti, s katerimi se soočajo druge organizacije z bolj hierarhično strukturo in drugačnimi organizacijskimi procesi. V prihodnjih raziskavah bi bilo smiselno raziskati tudi vlogo IT v tradicionalno hierarhičnih organizacijah, kjer so komunikacijski tokovi bolj strukturirani in odločanje centralizirano (Hage & Aiken, 1969).

Opravljen empirična analiza je kvalitativne narave, zato priporočamo za nadaljno raziskovanje tudi uporabo kvantitativnih metod, kar bi omogočilo boljše primerjavo med organizacijo in kvantificirano oceno vpliva IT na delovanje študentskih organizacij. Poleg tega bi bilo koristno vključiti raziskave iz ostalih sektorjev, da bi se preverilo, ali so podobni trendi prisotni tudi v gospodarskih in nevladnih organizacijah (Bawden & Robinson, 2020).

Nadaljnje raziskovanje bi lahko vključevalo tudi vpliv specifičnih digitalnih orodij in njihov vpliv na različne vidike študentskih organizacij, kot so učinkovitost pri organizaciji projektov, ohranjanje osebne stika, vrednot in organizacijske kulture in drugo. Raziskovalci se lahko usmerijo tudi na preučitev vpliva nastajajočih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in avtomatizacija, na delovanje organizacij in vpliv hibridnih modelov dela na dolgoročno povezanost med člani.

6 Zaključek

V članku smo preučevali vpliv IT na družbeno dinamiko in delovanje študentskih organizacij v Sloveniji. Z izčrpnim pregledom teorije in izvedbo kvantitativne empirične raziskave smo analizirali, kako IT vpliva na vodenje in vključenost, proces digitalne preobrazbe, spreminjanje komunikacijskih tokov ter področja varnosti in etike v študentskih organizacijah. Podatke, zbrane v raziskavi, smo analizirali z analitičnim orodjem tematskih mrež, kar nam je omogočilo vpogled v ključne spremembe, ki jih pri naša uvedba IT v delovanje študentskih organizacij.

V empiričnem delu smo izvedli spletne ankete in poglobljene intervjuje s trenutnimi in nekdanjimi predstavniki študentskih organizacij. Anketni po-

datki so služili kot izhodišče za identifikacijo ključnih tem, ki smo jih nato dodatno raziskali z izvedbo polstrukturiranih intervjujev. Rezultati prikazujejo, da digitalna preobrazba pozitivno vpliva na učinkovitost in preglednost organizacijskih procesov. Uporaba digitalnih orodij pospešuje komunikacijo, izboljšuje dostop do informacij ter povečuje vključenost članov. Ugotovljene razlike med trenutnimi in nekdanjimi predstavniki študentskih organizacij prikazujejo, da imajo današnje organizacije izzive, povezane s pomanjkanjem osebnega stika, informacijsko preobremenjenostjo in varovanjem osebnih podatkov članov, ki so predvsem posledica pogostejše uporabe digitalnih orodij in pomanjkanja digitalne pismenosti. Digitalna orodja omogočajo horizontalno komunikacijsko strukturo, kar povečuje dostopnost do odločevalskih procesov. Hkrati pa digitalna preobrazba ponuja številne priložnosti za izboljšanje delovanja študentskih organizacij, vendar zahteva tudi premišljeno obvladovanje tveganj, kot sta zmanjšanje osebnih stikov med člani in potreba po izobraževanju na področju kibernetske varnosti in etike.

Na podlagi primerjalne analize anketnih podatkov in podatkov iz intervjujev smo ugotovili, da tako trenutni kot nekdanji člani študentskih organizacij dosledno poudarjajo pomen osebnega stika kot ključno komponento za ohranjanje pripadnosti in organizacijske kohezije. Zaključimo lahko, da kljub številnim priložnostim in izzivom, ki jih prinaša uporaba IT v študentskih organizacijah, je ohranjanje osebnega stika še vedno eden izmed najpomembnejših dejavnikov za boljšo povezanost med člani, gradnjo dolgotrajnejših odnosov in pripadnosti organizaciji. Vodstvo študentskih organizacij mora stremeti k iskanju ravnovesja med prednostmi uporabe IT v procesih in ohranjanjem osebnih odnosov, ki so temelj organizacijske kulture.

Literatura in viri

- Aasi, P. & Rusu, L. (2017). Facing the digitalization challenge: Why organizational culture matters and how it influences IT governance performance. In Paspallis, N., Raptopoulos, M. Barry, M. Lang, H. Linger, & C. Schneider (Eds.), *Information Systems Development: Advances in Methods, Tools and Management (ISD2017 Proceedings)*. Larnaca, Cyprus: University of Central Lancashire Cyprus.
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: An analytic tool for qualitative research. *Qualitative Research*, 1(3), 385-405.
- Bawden, D., & Robinson, L. (2020). Information overload: An introduction. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 1-60.
- Božnar, B. (2013). Študentske organizacije. *Student.si*. <https://www.student.si/studij-in-kariera/student-ske-organizacije/?cn-reloaded=1>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Cascio, W. F., & Montealegre, R. (2016). How technology is changing work and organizations. *Annual review of organizational psychology and organizational behavior*, 3(1), 349-375.
- Cijan, A., Jenič, L., Lamovšek, A., & Stemberger, J. (2019). How digitalization changes the workplace. *Dynamic relationships management journal*, 8(1), 3-12.
- Cipriano, M., & Za, S. (2024). Non-profit organisations in the digital age: A research agenda for supporting the development of a digital transformation strategy. *Journal of Information Technology*, 39(4), 732-755.
- Cramton, C. D. (2001). The mutual knowledge problem and its consequences for dispersed collaboration. *Organization science*, 12(3), 346-371.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.
- Crittenden, W. F., Biel, I. K., & Lovely III, W. A. (2019). Embracing digitalization: Student learning and new technologies. *Journal of marketing education*, 41(1), 5-14.
- Dewett, T., & Jones, G. R. (2001). The role of information technology in the organization: A review, model, and assessment. *Journal of Management*, 27(3), 313-346.
- Edmondson, A., & Harvey, J. F. (2017). *Extreme Teaming: Lessons in Complex, Cross-Sector Leadership*. Emerald Publishing Limited.
- Eppler, M. J., & Mengis, J. (2004). The Concept of Information Overload: A Review of Literature from Organization Science, Accounting, Marketing, MIS, and Related Disciplines. *The Information Society*, 20(5), 325-344.
- Eppler, M. J., & Mengis, J. (2008). The Concept of Information Overload-A Review of Literature from Organization Science, Accounting, Marketing, MIS, and Related Disciplines (2004) The Information Society: An International Journal, 20 (5), 2004, pp. 1-20. *Kommunikationsmanagement im Wandel: Beiträge aus 10 Jahren= mcminstitute*, 271-305.
- Erdurmazlı, E. (2020). Effects of information technologies on organizational culture: A discussion based on the key role of organizational structure. V S. Davut Göker (ur.), *A closer look at organizational culture in action*. IntechOpen.

- Erjavec, J., Gradišar, M., Jaklič, J., Tomat, L., & Turk, T. (2023). *Osnove poslovne informatike*. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Floridi, L. (2013). *The ethics of information*. Oxford University Press (UK).
- Guest, G., Namey, E. E., & Mitchell, M. L. (2013). *Collecting qualitative data: A field manual for applied research*. Sage.
- Hage, J., & Aiken, M. (1969). Routine technology, social structure, and organization goals. *Administrative science quarterly*, 366-376.
- Hult, H. V., Hansson, A., & Gellerstedt, M. (2020). Digitalization and physician learning: individual practice, organizational context, and social norm. *Journal of Continuing Education in the Health Professions*, 40(4), 220-227.
- Jonathan, A., et al. (2020). *Digital ethics in organizations*.
- Jonathan, L., Green, M., & Brown, P. (2020). *Ethics in the digital age: The impact of technology on privacy and data protection*. New York: Routledge.
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage publications.
- Kuusisto, M. (2017). Organizational effects of digitalization: A literature review. *International journal of organization theory and behavior*, 20(03), 341-362.
- Maier, F., Meyer, M., & Steinbereithner, M. (2016). Nonprofit organizations becoming business-like: A systematic review. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45(1), 64 - 86.
- Majchrzak, A., Faraj, S., Kane, G. C., & Azad, B. (2013). The contradictory influence of social media affordances on online communal knowledge sharing. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(1), 38-55.
- Martins, L. L., Gilson, L. L., & Maynard, M. T. (2004). Virtual teams: What do we know and where do we go from here? *Journal of Management*, 30(6), 805-835.
- Mierzwa, S., & Scott, J. (2017). Cybersecurity in non-profit and non-governmental organizations. *Institute for Critical Infrastructure Technology*.
- Mutekwe, E. (2012). The impact of technology on social change: A sociological perspective. *Journal of Research in Peace, Gender and Development*, 2(11), 226-238.
- Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. *International journal of qualitative methods*, 16(1), 1609406917733847.
- Olson, G. M., & Olson, J. S. (2000). Distance matters. *Human-computer interaction*, 15(2-3), 139-178.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. sage.
- Piekkola, H., Bloch, C., Rybalka, M., & Redek, T. (2021). Intangibles from innovative work – their valuation and technological change (H2020 Globalinto project report) [Deliverable 5.3]. University of Vaasa.
- Pirjevec, A. (2022). Študentsko organiziranje v Sloveniji. https://www.studentska-org.si/wp-content/uploads/2017/06/13_Bela_knjiga_tisk.pdf
- Rainer, R. K., Turban, E., & Potter, E. R. (2007). *Introduction to information systems: Supporting and transforming business*. Hoboken: John Wiley & Sons.
- Schwarz Müller, T., Brosi, P., Duman, D., & Welp, I. M. (2018). How Does the Digital Transformation Affect Organizations? Key Themes of Change in Work Design and Leadership. *Management Review*, 29(2), 114-138.
- Schwertner, K. (2017). Digital transformation of business. *Trakia Journal of Sciences*, 15(1), 388-393.
- Serbanescu, A. (2022). Millennials and the Gen Z in the Era of Social Media. V A. Atay, & M. Z. Ashlock (ur.), *Social media, technology, and new generations: digital millennial generation and Generation Z* (str. 61-77).
- Shambhavi, R., Clinton, D., & Manish, A. (2023). *Fundamentals of information technology*. University of South Florida.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). Basics of qualitative research techniques.
- Treem, J. W., & Leonardi, P. M. (2013). Social media use in organizations: Exploring the affordances of visibility, editability, persistence, and association. *Annals of the International Communication Association*, 36(1), 143-189.
- Von Solms, R., & Van Niekerk, J. (2013). From information security to cyber security. *computers & security*, 38, 97-102.
- Waizenegger, L., McKenna, B., Cai, W., & Bendz, T. (2020). An affordance perspective of team collaboration and enforced working from home during COVID-19. *European journal of information systems*, 29(4), 429-442.
- Wiewiórowski, W. (2023). *Cybersecurity and Data Protection: a necessary and powerful duo* [objava na blogu]. https://www.edps.europa.eu/press-publications/press-news/blog/cybersecurity-and-data-protection-necessary-and-powerful-duo_en
- Wolf, T. (2022). *Managing a nonprofit organization: 40th anniversary revised and updated edition*. Free Press.
- Yang, H., & Zhang, L. (2019). Communication and the optimality of hierarchy in organizations. *The Journal of Law, Economics, and Organization*, 35(1), 154-191.

Jure Andolšek, mag. posl. ved., je doktorski kandidat in raziskovalec na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani ter magistrski študent gospodarskega prava na Evropski pravni fakulteti. Raziskovalno se ukvarja z vplivom spanja, stresa in delovne uspešnosti v obremenjujočih delovnih okoljih, pri čemer preučuje profesionalni šport in poslovno-kognitivno okolje. Poleg akademskega dela je aktiven tudi kot strateg in svetovalec pri različnih projektih ter deluje kot član nadzornega odbora Mestne občine Novo mesto.

Urška Judež, mag. posl. ved., je doktorska kandidatka in kot asistentka zaposlena na Katedri za računovodstvo in revizijo Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. V svojem raziskovalnem delu preučuje vpliv novih tehnologij na računovodske strokovnjake ter dejavnike, ki ovirajo širše sprejemanje. Aktivno sodeluje v številnih raziskovalnih in pedagoških projektih ter prispeva k razvoju sodobne računovodske stroke.

Tamara Stanković, mag. posl. ved., je doktorska kandidatka in asistentka na Katedri za računovodstvo in revizijo Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. V svojem raziskovalnem delu naslavlja sedentarni življenjski slog in z njim povezano telesno neaktivnost, znana tudi kot "bolezen 21. stoletja". Zato sta njeni glavni področji zanimanja vpliv telesne aktivnosti in telesnega zdravja na dobro počutje in produktivnost zaposlenih. Aktivno sodeluje tudi v številnih pedagoških projektih ter poučuje različne predmete finančnega in poslovnega računovodstva.

Maja Sušnik, mag. posl. ved., je zaključila magistrski študij na programu Poslovna informatika na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Trenutno je zaposlena v Založbi Goga, kjer je pod svoje okrilje vzela področje trženja in prodaje. V preteklosti je sodelovala pri različnih projektih, povezanih z optimizacijo poslovnih procesov in digitalnimi rešitvami. Pri svojem delu jo še posebej zanimajo inovativni pristopi k prodaji, uporaba novih tehnologij v trženju ter vzpostavljanje in ohranjanje odnosov s strankami.
